

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 29 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: Oliwia Kuter

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2021 r. w Warszawie

sprawy J. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania J. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 21 marca 2019r. nr (...)

1. **zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że J. S. (1) nie jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy,**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującego J. S. (1) kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta złotych), tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

W dniu 13 maja 2019 r. **J. S. (1)** wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 21 marca 2019 r.

nr (...) na podstawie której został uznany za dłużnika organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. Uzasadniając odwołanie ubezpieczony podniósł, że w okresie objętym decyzją nie prowadził działalności gospodarczej i nie osiągał jakichkolwiek przychodów. Powołał się również na orzecznictwo, wskazując, że obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym dotyczy jedynie okresów w których właściciel firmy rzeczywiście prowadził działalności, a sam wpis

do właściwej ewidencji lub rejestru stwarza tylko takie domniemanie. Jeśli przedsiębiorca jednoosobowy faktycznie nie prowadzi działalności i nie osiąga przychodów, to brak jest podstaw do żądania zapłaty składek (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z 23 maja 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych**

(...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik organu rentowego wyjaśniła,

że zgodnie z wpisem w CEIDG J. S. (1) prowadził działalność gospodarczą od 18 lipca 2011 r. do 1 listopada 2017 r., a jako datę zaprzestania wykonywania działalności wskazano

31 października 2017 r. Ponadto organ rentowy na wniosek odwołującego o ponowne ustalenie okresu podlegania ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przeprowadził tym zakresie postępowanie wyjaśniające, w wyniku którego decyzją z 12 stycznia 2018 r. nr (...) stwierdzono, iż z ww. tytułu odwołujący podlegał ubezpieczeniom od 30 czerwca 1999 r. do 16 kwietnia 2000 r. oraz od 18 lipca 2011 r. do 31 października 2017 r. Powyższa decyzja jest prawomocna. Dodatkowo twierdzeniom odwołującego co do nieprowadzenia działalności gospodarczej przeczy fakt, że deklaracje rozliczeniowe za okres od sierpnia do grudnia 2013 roku zostały złożone osobiście przez skarżącego, co świadczy o woli prowadzenia działalności. Natomiast zaświadczenia z tytułu działalności opodatkowanej w formie zryczałtowanej świadczą jedynie o braku przychodów w danym roku, nie zaś o nieprowadzeniu działalności gospodarczej. Na wykonywanie działalności składa się także podejmowanie działań w celu uzyskania nowych zamówień, klientów, a także oczekiwanie na kolejne zamówienie (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. (1) prowadził działalność gospodarczą od 18 lipca 2011 r. Z powyższego tytułu i od powyższej daty zgłoszony do ubezpieczenia emerytalnego, rentowych i wypadkowe (zeznania odwołującego k. 19-21 a.s.; zgłoszenia ZUS ZUA – akta rentowe).

W ramach działalności J. S. (1) wykonywał prace remontowo-budowlane, w tym kładzenie posadzki, tapetowanie, oblicowanie ścian. Aktywnie odwołujący świadczył usługi w tym zakresie do końca 2012 roku. Od stycznia 2013 roku odwołujący nie miał żadnych zleceń. Ostatni przychód z działalności J. S. (1) osiągnął w grudniu 2012 roku. Na przełomie lat 2013-2016 odwołujący nie osiągnął żadnego przychodu z tego tytułu (zeznania odwołującego: ustne k. 19-21 a.s., k. 187 a.s., pisemne k. 158-161 a.s.; zaświadczenia z tytułu działalności opodatkowanej w formie zryczałtowanej za lata 2013-2016 – akta rentowe).

Na przełomie marca i kwietnia 2013 roku odwołujący podjął decyzję o zamknięciu działalności. W tym czasie udał się do Urzędu Dzielnicy W. (...) w celu jej wyrejestrowania. Podczas wizyty w urzędzie poradzono mu zawieszenie działalności. Ponadto pod koniec grudnia 2013 roku odwołujący udał się również do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia czy ma zaległości do uregulowania. Otrzymał wówczas wykaz należności i uregulował je, a ponadto został poinformowany, że dopóki będzie płacił składki to może korzystać ze służby zdrowia (zeznania odwołującego k. 19-21 a.s.; dokumentacja medyczna k. 66-87 a.s.).

Po zaprzestaniu wykonywania działalności odwołujący nie dokonał jej zawieszenia. Działalność została wykreślona z rejestru przedsiębiorców CEIDG dopiero z dniem 1 listopada 2017 r., po otrzymaniu zawiadomienia z ZUS o wszczęciu postępowania w przedmiocie wysokości z tytułu nieopłaconych składek. Ponadto odwołujący nie wyrejestrował się również z ubezpieczeń społecznych. W sierpniu i grudniu 2013 roku składał w ZUS deklaracje rozliczeniowe (ZUS DRA) w sierpniu i grudniu 2013 roku. W późniejszym okresie nie składał w ZUS deklaracji rozliczeniowych (zeznania odwołującego: ustne k. 19-21 a.s., pisemne k. 158-161 a.s.; informacja o przychodach podatnika k. 31-42 a.s.; odpis z CEIDG – akta rentowe; zgłoszenia ZUS ZUA, ZUS DRA – akta rentowe).

Od 2012 roku J. S. (1) sprawował opiekę nad swoim ojcem, J. S. (2), który chorował na nowotwór prostaty. Ojciec odwołującego wraz z matką mieszkali z odwołującym w tym samym gospodarstwie domowym przy ul. (...). Odwołujący woził go na wizyty lekarskie i zabiegi, a także wspomagał przy utrzymaniu higieny. Ojciec odwołującego otrzymywał emeryturę, wspomagał go finansowo i pokrywał wydatki związane z jego utrzymaniem (zeznania odwołującego: ustne k. 19-21 a.s., k. 187 a.s., pisemne k. 158-161 a.s.; pisemne zeznania świadka M. S. k. 133-135 a.s.).

Z dniem 6 września 2018 r. J. S. (1) podjął zatrudnienie na stanowisku elektryka w firmie syna, M. S., na podstawie umowy o pracę w wymiarze ¼ etatu (zeznania odwołującego k. 19-21 a.s.; umowa o pracę k. 25 a.s.; zeznania świadka M. S.: pisemne k. 133-135 a.s.).

Pismem z 19 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. zawiadomił J. S. (1) o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne,

ubezpieczenia zdrowotne i Fundusz Pracy. Do zawiadomienia zostało załączone zestawienie należności z ww. tytułów za okres 2012-12 do 2017-08 (zawiadomienie z 19.10.2017 r. z załącznikiem – akta rentowe).

W odpowiedzi na powyższe J. S. (1) złożył w dniu 24 stycznia 2019 r. wniosek o ponowne ustalenie okresu podlegania do ubezpieczeń. W treści wniosku odwołujący wskazał, że od stycznia 2013 roku nie prowadzi działalności gospodarczej i ostatni przychód osiągnął 11 grudnia 2012 r. Poinformował również, że fakt zawieszenia działalności gospodarczej zgłaszał w urzędzie skarbowym, ale nie znalazł kopii dokumentu potwierdzenie takiego zawiadomienia, przy czym dowodem są zerowe deklaracji PIT-28 za lata 2013-2016. Dodatkowo odwołujący poinformował, że złożył w CEIDG wniosek o definitywne wykreślenie go z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 31 października 2017 r. Do momentu otrzymania zawiadomienia z ZUS o niepłaceniu przez niego składek był przekonany, że jego działalność jest formalnie zawieszona, a ZUS przez 4 lata nie informował go o niepłaceniu zaległych składek. Do powyższego pisma odwołujący załączył zaświadczenia z tytułu działalności opodatkowanej w formie ryczału za lata 2013-2016 (pismo odwołującego z 31.10.2017 r. z załącznikami – akta rentowe).

W odpowiedzi na powyższe, ZUS (...) Oddział w W. decyzją z 12 stycznia 2018 r. nr (...) stwierdził, że J. S. (1) jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 30 czerwca 1999 r. do 6 kwietnia 2000 r. oraz od 18 lipca 2011 r. do 31 października 2017 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że w powyższych okresach prowadzenie przez odwołującego działalności gospodarczej było jego jedynym tytułem do objęcia ubezpieczeniami społecznymi. Decyzja została wysłana na adres odwołującego: ul. (...), (...)-(…) W. i odebrana przez jego małżonkę, A. S., w dniu 16 stycznia 2018 r. (decyzja ZUS z 12.01.2018 r., zwrotne potwierdzenie odbioru – akta rentowe).

Po zakończeniu postępowania w przedmiocie określenia wysokości należności z tytułu składek, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z 21 marca 2019 r. nr (...), na podstawie której stwierdził, że J. S. (1) jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, jednocześnie ustalając wysokość tego zadłużenia na łączną kwotę 64.305,79 zł, w tym:

- 1) z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 2013-02 do 2017-08 w kwocie 33.644,21 zł wraz z odsetkami za zwłokę w kwocie 9.382,00 zł;
- 2) z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 2013-02 do 2017-08 w kwocie 13.803,34 zł wraz z odsetkami za zwłokę w kwocie 3.908,00 zł;
- 3) z tytułu składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 2013-02 do 2017-08 w kwocie 2.794,24 zł wraz z odsetkami za zwłokę w kwocie 774,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odwołujący nie dopełnił obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wobec czego określono wysokość zadłużenia. Do decyzji organ rentowy dołączył załącznik zawierający szczegółowe zestawienie należności (zawiadomienia z 19.10.2017 r., z 15.01.2019 r.; decyzja ZUS z 21.03.2019 r. – akta rentowe, karty nienumerowane).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dołączone do sprawy dokumenty, w tym również załączone do akt rentowych, a także zeznania odwołującej się.

Tak zebranych dowodom Sąd dał wiarę w całości, gdyż wynikające z nich okoliczności były ze sobą zgodne, a ich treść przekonywująca. Strony nie kwestionowały zebranych dowodów, zaś ich stanowiska nie były rozbieżne co do okoliczności faktycznych, jakie wynikały z zebranych w sprawie dowodów. W szczególności Sąd uznał za wiarygodne

zeznania odwołującej, która w sposób przekonywujący opisała okoliczności związane z jej działalnością gospodarczą na przełomie lat 2010-2014.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy zasadnie zaskarżoną decyzją z dnia 21 marca 2019 r. organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony J. S. (1) posiada zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od lutego 2013 r. do sierpnia 2017 r. na łączną kwotę 64.305,79 zł. Kwestionując skarżoną decyzją odwołujący podnosił, że w powyższym okresie nie prowadził działalności gospodarczej.

Wskazać należy, że stosownie do art. 6 ust 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 – dalej również jako „u.s.u.s.” lub „ustawa systemowa”) osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz wypadkowym. Zakres czasowy objęciem ww. ubezpieczeniami statuuje art. 13 pkt 4 u.s.u.s., zgodnie z którego treścią osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Z podleganiem obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wiąże się obowiązek prawidłowego obliczenia oraz terminowego opłacania składek. W świetle art. 16 ust. 4 i art. 17 ust. 3 u.s.u.s. osoby prowadzące działalność pozarolniczą (gospodarczą) finansują w całości, z własnych środków, a także sami obliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

Powyższy obowiązek dotyczy również opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. W myśl art. 66 ust. 1 pkt 1c ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100) obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast zgodnie z art. 67 ust. 1 powyższej ustawy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego uważa się za spełniony po zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego osoby podlegającej temu obowiązkowi zgodnie z przepisami art. 74-76 oraz opłaceniu składki w terminie i na zasadach określonych w ustawie.

Potwierdzeniem wspomnianego wyżej obowiązku jest art. 46 ust. 1 u.s.u.s., zgodnie z którego treścią płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Nadto, stosownie do treści art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raport miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, nie później niż:

- 1) do 10 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie,
- 2) do 5 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie,
- 3) do 15 dnia następnego miesiąca – dla pozostałych płatników.

Od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. nr 8 poz. 60 – dalej również jako o.p.). Składki oraz odsetki

za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata zwane dalej „należnościami z tytułu składek” nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub

egzekucji sądowej (art. 24 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Stosownie zaś do treści art. 32 ww. ustawy

do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytury Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców, ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenie społeczne. Na mocy delegacji art. 49 ust. 1 cytowanej ustawy, szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach rozliczania składek uregulowane zostały rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2008 r, Nr 78, poz. 465 ze zm.).

W realiach rozpoznawanej sprawy składki zostały wymierzone z tytułu prowadzenia przez odwołującego J. S. (1) działalności gospodarczej. Kwestią zasadniczą dla oceny, czy wymierzenie tych składek było uzasadnione, było więc przesądzenie faktu prowadzenia tej działalności przez ubezpieczonego.

Wprawdzie zgodnie ze stanowiskiem organu rentowego w przypadku odwołującego wydano decyzję z 12 stycznia 2018 r. nr (...), na mocy której stwierdzono,

iż jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 30 czerwca 1999 r. do 6 kwietnia 2000 r. oraz od 18 lipca 2011 r. do 31 października 2017 r., niemniej jednak w ocenie Sądu powyższa okoliczność nie stała na przeszkodzie weryfikacji ustaleń w przedmiocie faktycznego prowadzenia działalności przez odwołującego. Sądowi Okręgowemu znane są wyrażane w orzecznictwie poglądy, zgodnie z którymi możliwość kwestionowania decyzji określającej wysokość zaległych składek przez płatnika twierdzeniem, że nie podlega się ubezpieczeniom, co do zasady jest ograniczona – zwłaszcza w sytuacji, gdy organ rentowy rozstrzygnął kwestię podlegania ubezpieczeniom odrębną decyzją, która stała się prawomocna (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 maja 2014 r., III AUa 1288/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 lutego 2018 r., III AUa 1161/17). W orzecznictwie wyraża się jednak również inny pogląd, zgodnie z którym ubezpieczony odwołujący się od decyzji w przedmiocie stwierdzenia zadłużenia z tytułu składek może przytaczać wszelkie argumenty, aby podważyć jej prawidłowość – w tym również popartym odpowiednimi dowodami twierdzeniem, że zgłoszona w organie ewidencyjnym działalność gospodarcza nie była faktycznie prowadzona (zob. szerzej: wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 8 listopada 2017 r., III UK 244/16). Sąd Okręgowy miał przy tym na względzie, że decyzja ZUS stwierdzająca podlegania przez odwołującego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej została wydana w następstwie złożenia przez niego wniosku w tym zakresie, który z kolei został przez odwołującego wniesiony w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu przez ZUS postępowania w przedmiocie ustalenia wysokości zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek. W treści wniosku, co jak się zdaje organ rentowy pominął, odwołujący wyjaśnił, że nie prowadzi działalności gospodarczej i nie uzyskuje dochodu. Ostatecznie decyzja z 12 stycznia 2018 r. została wydana jedynie w oparciu o informację z rejestru CEIDG, zgodnie z którą działalność odwołującego pozostawała aktywna.

Okoliczność ta miała znaczenie o tyle, że na tle przytoczonych na wstępie przepisów ustawy systemowej wynika w sposób jednoznaczny, iż obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą – a w konsekwencji, istnienie po stronie tej osoby obowiązku prawidłowego obliczenia składek i ich terminowego uiszczenia – wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności. W orzecznictwie wskazuje się, że wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej to rzeczywista działalność zarobkowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Ciągłość działalności gospodarczej oznacza, że jest to względna stałość (stabilność) jej wykonywania, przy założeniu, iż nie jest to aktywność jednostkowa, sporadyczna. Decydujące znaczenie ma cecha polegająca na uczestnictwie w obrocie gospodarczym, zawodowy charakter tej działalności, powtarzalność podejmowanych działań i ukierunkowanie na reguły racjonalnego gospodarowania (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 czerwca 2017 r., III AUa 1391/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2017 r. III AUa 1075/16). W orzecznictwie wskazuje się,

że wykonywanie działalności gospodarczej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie w celu zarobkowym czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawcze),

np. poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych, lecz również faktyczne niewykonywanie działalności gospodarczej w czasie oczekiwania na kolejne zamówienie lub w czasie ich poszukiwania. Wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością gospodarczą, zmierzają bowiem do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05; z dnia 23 marca 2006 r., I UK 220/05; z dnia 18 października 2011 r., II UK 51/11).

Jednocześnie kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mają pewne znaczenie w sferze dowodowej, ale nie przesądzają same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą, a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, która działalności tej nie prowadzi (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 94/08;

z dnia 21 czerwca 2001 r., II UKN 428/00, z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04;

z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05 z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 95/05;

z dnia 19 marca 2007 r., III UK 133/06). Wspomniany wyżej przepis art. 13 pkt 4 u.s.u.s. jednoznacznie kładzie nacisk na rozpoczęcie wykonywania pozarolniczej działalności i zaprzestanie wykonywania tej działalności, a nie na moment dokonania w ewidencji działalności gospodarczej stosownego wpisu o zarejestrowaniu działalności bądź jego wykreślenia. W konsekwencji obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą (a więc wykonująca tę działalność), a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, która działalności tej nie prowadzi (nie wykonuje).

Taka też sytuacja zdaniem Sądu Okręgowego wystąpiła w niniejszej sprawie. Jak wynika z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że J. S. (1) od 18 lipca 2011 r. prowadził działalność gospodarczą w ramach której świadczył usługi w zakresie prac remontowo-budowlanych. Sąd uznał za wiarygodne twierdzenia odwołującego co do tego, iż przedmiotowa działalność faktycznie nie była realizowana począwszy od stycznia 2013 roku. Odwołujący zeznał, że na początku stycznia 2013 roku podjął decyzję o zaprzestaniu prowadzenia działalności, co było spowodowane brakiem zleceń, jak również przedsięwziął działania w celu jej wyrejestrowania. Do powyższego ostatecznie jednak nie doszło, niemniej jednak nie oznacza to, że odwołujący kontynuował prowadzenie działalności. Zeznania odwołującego w tym zakresie znajdują potwierdzenie przede wszystkim w fakcie braku przychodu z działalności, co odwołujący wykazał przy pomocy zaświadczeń o z tytułu działalności opodatkowanej w formie zryczałtowanej za lata 2013-2016 – co warto zaznaczyć, przedłożonych również do ZUS we wniosku o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Zdaniem Sądu należy przyjąć, że podejmowanie przez odwołującego faktycznej aktywności w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej znalazłoby odzwierciedlenie co najmniej w kosztach jej prowadzenia, bowiem zdecydowana większość działań przedsiębiorcy z takimi kosztami się wiąże. Dodatkowo z zeznań odwołującego wynika, że w okresie po 2012 roku skupił się na sprawowaniu opieki nad chorującym na nowotwór ojcem.

Wprawdzie organ rentowy argumentował w toku procesu, że brak dochodów i kosztów działalności nie świadczą o jej nieprowadzeniu, bowiem pozyskiwanie klientów, uzyskiwanie dochodów i ponoszenie kosztów działalności gospodarczej wpisują się w jej ryzyko, z którym musi się liczyć każdy przedsiębiorca, jednakże zdaniem Sądu jest to argument nietrafny. Istnienie po stronie przedsiębiorcy ryzyka wynikającego z prowadzenia działalności gospodarczej nie przesądza bowiem o tym, czy działalność ta jest faktycznie wykonywana, czy też nie – w przeciwieństwie do kwestii istnienia po stronie przedsiębiorcy jakichkolwiek przepływów finansowych, dotyczących tak kosztów, jak i przychodu. Argumentacja organu rentowego mogłaby być zasadna w sytuacji, gdyby po stronie odwołującego w spornym okresie stwierdzono jakiegokolwiek koszty działalności, co świadczyłoby o podejmowaniu inwestycji w celu utrzymania działalności lub osiągnięcia zysku. Taka jednak sytuacja, jak wyjaśniono powyżej, w przypadku odwołującego nie miała miejsca.

W kontekście powyższego Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uznania skarżonej decyzji ZUS za zasadne. Z zebranych w sprawie dowodów nie wynika, aby J. S. (1) w spornym okresie prowadziła działalność gospodarczą. Okoliczności tej nie zmienia fakt, że jej działalność gospodarcza pozostawała „aktywna” w ewidencji przedsiębiorców. Samo dokonane wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, ale prowadzi do domniemania prawnego (art. 234 k.p.c.), według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą (zob. Sąd Najwyższy z dnia 25 listopada 2005 r., o sygn. akt I UK 20/05). W ocenie Sądu odwołująca w toku postępowania zdołała wykazać fakt nieprowadzenia działalności gospodarczej w sposób prowadzący do obalenia wspomnianego wyżej domniemania. Jeżeli więc, mimo formalnego figurowania w ewidencji działalności gospodarczej, ubezpieczony nie wykonywał żadnych usług, czy innych czynności, to w konsekwencji należy uznać, że nie do utrzymania jest domniemanie wynikające z wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, iż działalność tą wykonywała, a zatem nie może też dojść do objęcia jej ubezpieczeniem społecznym w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Co za tym idzie, brak było podstaw do uznania J. S. (1) za dłużnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, skoro z uwagi na brak faktycznego prowadzenia działalności nie powstał po jej stronie sformułowany w art. 46 ustawy systemowej obowiązek obliczenia i uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne oraz Fundusz Pracy.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję zgodnie z pkt 1 sentencją wyroku.

W toku postępowania odwołujący ustanowił pełnomocnika w osobie adwokata (k. 60 a.s.), która wniosła o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego (k. 187 a.s.).

W związku z powyższym w pkt 2 Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. rozstrzygnął o kosztach procesu. Ustalając wysokość tych kosztów Sąd miał na względzie, że postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800), koszty zastępstwa procesowego powinny zostać ustalone według stawek liczonych od wartości przedmiotu sporu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2019 r., III UZP 9/19). Wartość przedmiotu sporu obejmująca należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy wraz z odsetkami wyniosła łącznie 64.306 zł (art. 126¹ § 3 k.p.c.), co uzasadniało zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kwotę 5.400 zł określoną w § 2 pkt 6 ww. rozporządzenia.